

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL

SANT JOAN - FEBRER 1994 - Nº 33

DAMUNT DAMUNT

Revista d'Informació local
SANT JOAN (Mallorca)

Octubre 1993 - Núm. 29
Depòsit legal PM-673-1991

Domicili:

Major, 68
07240 Sant Joan (Mallorca)
Tel. 52 61 83

Director:

Miquel Florit Huguet

Col.laboradors:

Antoni Amengual Barceló
Antònia Amengual Salvà
Francesc Alzamora Bauzà
Joan Barceló Serra
Margalida Bauzà Bover
Guillem Company Bauzà
Gabriel Company Gayà
Nino Company Pérez
Carles Costa Salom
Josep Estelrich Costa
Catalina Lluïsa Gayà Bauzà
Antònia-Pilar Mas Jaume
Cati Fullana Matas
Gabriel Monserrat Monserrat
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Bàrbara Matas Sastre
Joan Matas Sastre
Guillem Bou Mas
Joan Gayà Matas
Antònia Torrens Jaume
Maria Ordinas
Marc Vidal Bonet

Imprimeix:

ETIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

Tirada: 400 exemplars

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS	3
POEMES, GLOSES I GLOSADORS	12
COL.LABORACIONS	14
AVISOS I COMUNICATS	17

NOTA: Els escrits publicats expresen únicament l'opinió dels seus autors, els quals es fan responsables del seu contingut. La Redacció no s'identifica necessàriament amb el contingut dels escrits

La Vicepresidenta i la Consellera de Governació del Govern Balear visitaren Sant Joan

La Vicepresidenta del Govern Balear i la Consellera de Governació, visitaren el passat dia 25 de gener la seu de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca que tots sabem està instal·lada a Sant Joan.

El president de l'APFM, Carles Costa, saludà i donà la benvinguda en nom de totes les publicacions que conformen l'Associació a les honorables Senyores. Seguidament agafà la paraula la Consellera Catalina Cirer que ens explicà l'estructura bàsica de la seva Conselleria, formada per les direccions Generals: D'Interior, Protecció Civil i Coordinació de les Corporacions Locals i la de Juventut, Menors i Família. Com a curiositat direm que aquesta Conselleria té la seu fora de ciutat, concretament a Marratxí.

A continuació parlà la Vicepresidenta Rosa Estaràs, explicant la formació, sorgida de l'eliminació de la conselleria de Transports i Treball i pr donar un impuls a les transferències de competències per part del Govern Central a la nostra Comunitat. Explicà el que s'havia aconseguit durant l'any 1993 i el que s'esperava aconseguir durant el 1994, com també les competències que espera traspassar als Consells Insulars. Parlà també d'el'associacionisme, de la Comissió Interdepartamental de la Dona i del Servei d'Informació al ciutadà, perquè aquest, en tot moment, sàpiga a on ha d'anar per aclarir qualsevol tema o paperassa. El telèfon de crida gratuïta i que en podem fer ús és el 900.321.321.

Acabà la reunió amb una torrada i animada tertúlia dels nombrosos assistents, entre els qui hi havia representants de les televisions locals.

Informació Municipal

En el darrer Ple celebrat per l'Ajuntament de Sant Joan, fou aprovat el projecte d'instal·lació de la xarxa de clavegueram de diversos carrers de la perifèria del nucli urbà del poble. El pressupost per la construcció d'aquesta necessària infraestructura puja a quasi 17 milions (16.714.330) de pessetes i s'espera que sigui inclòs dins el Pla d'Obres i Serveis de 1994 del Consell Insular de Mallorca. El Consistori, que presideix Gabriel Mora, confia en que el CIM pugui finançar el 80 per cent del valor de les obres.

Aquests carrers tampoc tenen xarxa d'abastiment d'aigua potable, si bé les obres foren adjudicades en el mes de desembre de l'any passat. Fonts municipals ens han informat

que el retràs en el començament de les obres es deu a que s'espera realitzar les obres d'instal·lació de la xarxa d'aigua potable i clavegueram tot al mateix temps.

Per altra banda, l'Ajuntament de Sant Joan ha decidit continuar beneficiant-se del Pla de Millorament de Façanes. Aquest Pla de Millorament afecta els trams del carrer Major (des del carrer del Sol fins al final), el carrer de Consolació i el carrer de Palma (des del carrer Ramon Llull fins al final).

Tant l'Ajuntament com la Conselleria de Cultura del Govern Balear aportaran un milió de pessetes per finançar la reforma i rehabilitació de les façanes més emblemàtiques dels carrers Major, Palma, Bellavista, Petra i Jaume Mas Noguera.

Dins l'apartat d'inversions culturals, el Ple acordà sol·licitar una subvenció de 300.000 pessetes per procedir a la instal·lació d'indicadors en les propietats municipals.

L'Ajuntament també ha sol·licitat una ajuda més de 3.800.000 pessetes per rehabilitar els pous públics de Es Pou Nou (1.600.000), Son Santos (1.200.000), Molí d'Aigo (895.000), de Son Pericàs (187.000) un total de 3.882.000 de pessetes que seran invertides per la rehabilitació i arrenjament dels voltants d'aquests pous públics.

El Ple va acabar amb l'aprovació de dues subvencions de 80.000 pessetes per a la Peña Ciclista i el Club Voleibol locals.

Joan Jaume

NOVA JUNTA LOCAL DEL PP

En una reunió, sopar incluit, celebrada el passat mes de Gener, fou elegida la nova junta local el PP de Sant Joan.

La nova junta està formada per:
President:

Antoni Caimari Bauzà (Bruï)
Andreu Rebassa Florit (fuster Paris)

Francesc Rotger Florit (Boiret)
Josep Bauzà Dalmau (de Son Duran)

Gabriel Mora Mas (Belos)
Guillem MAs Font (Pagès)
Miquel Torres Mas (de Maria)

Joan Magro Bauzà
Joan Florit Sastre (Boiret)
Miquel Gayà Rotger (Duran)

Bartomeu Miralles Florit (Sopa)
Pere J. Galmés Jaume (de Son Cucui)

Antoni Bonet Ginard (de s'Almudaina)

Els lladres no fan vaga

La santjoanera Cati Jaume que treballa a la Delegació Comarcal de la Tresoreria de la Seguretat Social de Manacor, el passat dia 26 de gener, el dia anterior a la vaga general, a primeres hores de l'horabaixa, quan tornà de la feina aparcà el cotxe en el carrer Bones Aires, davant la llar de la seva padrina. Quan sortí després d'haver dinat, tingué la desa-

gradable sorpresa de trobar un vidre del cotxe romput i de dintre havia desaparegut la bossa on portava diners i la documentació.

Sortosament dies després pogué recuperar part de la documentació. Aquesta fou trobada dins un trast devers Es Colomer (entre els carrers Sol i Mirador)

La Vaga General del 27-E

La vaga del passat dia 27 de gener, que estava convocada a tot arreu de l'Estat Espanyol, va esser un dia normal a Sant Joan. Treballaren els picapedrer i les altres petites empreses locals. Amb una excepció; Els professors del col·legi públic Son Juny se sumaren a la vaga i els al·lots tingueren lliure, posant una nota

d'animació pels carrers durant les hores de treball.

Encara que els sindicats i mitjans de comunicació repetiren una i altra vegada, que la vaga és un dret constitucional (com ho és el treball), n'hi ha que confonen "Vaga" en "Vago" o sigui malfener.

Quintos del 29

fotografiar-se en els grans del portal lateral de l'església, visitaren el museu d'Els Calderers gentilment convidats per les senyores Juan de Setmenat. Més tard es reuniren a Can Tronca en un dinar, que com els altres actes de la diada fou de l'agrat de tots i que a tots va rejevenir.

RELACIO DE NATS L'ANY 1929

Miquel Jaume Mieras, Antoni Company Florit, Antònia Bauzà Ginart, Bernardí Font Font, Joana Bou Matas, Antoni Bonet Gayà (mort), Francesc Mieras Real, Miquel

El passat diumenge dia 30 de Gener, un nombrós grup d'homes i dones que varen néixer l'any 1929 i que, per tant, durant 1994 han complit o compliran els 65 anys, es reuniren per passar una diada junts, acompanyats dels seus respectius marits i esposes.

Fou una diada de companyonia, una retrobada amb aquells companys amb qui havien compartit els primers anys d'escola, bastants dels quals, per motius familiars i de feina, fa anys que

deixaren Sant Joan, residint actualment a Palma i altres indrets de Mallorca. Una "quinta" Maria Rebassa Jaume, filla de Joan París de Son Gall i de Margalida Jordana, que a principis dels anys 40 anaren a residir a València on compraren una possessió, se sumà als quintos gaudint d'unes hores d'alegria amb els qui foren els seus amics de la infància.

A les 10'30 del matí assistiren a una missa a la parròquia i després de

Jaume Sastre, Antoni Bauzà Matas, Joan Bauzà Company, Jordi Bauzà Gual (mort), Gabriel Galmés Caimari, Isabel Bover Gelabert, Miquela Nicolau Company, Antònia Bonet Bauzà, Joan Mieras Bauzá, Miquel Gomis Bauzà, Joan Roig Picornell, Maria Mas Gual, Margalida Llaneras Sureda, Joan Nigorra Sorell, Margalida Bauzà Sastre (morta), Margalida Mas Oliver, Pere Florit Nicolau, Joana Sorell Barceló, Joan Fiol Galmés, Joan Barceló Florit, Jordi Karmany Mestre (mort), Antònia Gayà Sastre, Guillem Bauzà Gayà, Maria Rebassa Jaume, Rafel Ginard Bauzà, Maria Gayà Sitjar, Antoni Barceló Bauzà, Isabel Matas Sastre, Francisca Miralles Bauzà (morta), Joan Florit Riutort, Rafel Soler Gayà, Antònia Florit Huguet, Catalina Mayol Bauzà, Miquel Bauzà Picornell, Antoni Gual Solivellas (mort). AGREGATS: Guillem Bauzà Morlà, Monserrat Truyols Camps, Macià Abraham Nadal, Sebastià Català Nigorra, Sebastià Pastor, Antoni Jaume Ginart (mort), Margalida Juan Munar.

Trobada d'una pulsera

El passat dia 28 de gener, al migdia es feu una crida: "qui ha trobat una pulsera i la vol entregar a la seva propietària..."

Per sort, la pulsera extraviada, va caure en bones mans. Moments després d'haver fet la crida, la satjoanera Francisca Barceló Florit (Moliner), es va presentar a l'Ajuntament manifestant haver trobat una pulsera. La pulsera, a més del valor mate-

rial, tenia un gran valor sentimental per esser un record de família, motiu pel que la propietària experimentarà una gran alegria quan li fou entregada la pulsera.

Ens satisfà publicar aquesta notícia, perquè com haurà vist el lector, encara que a Sant Joan, hi ha gent honorada, desgraciadament en tresquen per aquí que són tot el contrari.

La Prevenció de les Drogues

Dins el Pla de la Prevenció de les Drogues i baix del títol "¿Què podem fer els pares?", el passat dimarts dia 1 de Febrer es feu una conferència i col·loqui al Col·legi Públic de Sant Joan. L'acte fou organitzat per la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del CIM i l'Associació de Pares d'Alumnes del Col·legi Públic Son Juny

Segons la informació arribada a D.D. l'assistència a aquest acte no fou molt nombrosa. Podria haver incidit en l'absència d'alguns pares, el fet que la conferència se celebràs a Son Juny, l'hora o el que a Sant Joan, sortosament siguin coneguts pocs casos de drogodependència dins la joventut.

Qui bé tanca bé obri

Desgraciadament, quasi tots els mesos donam compte d'alguns robatoris que s'ha produït dins Sant Joan. Els lladres o lladres es valen de diferents trucs.

Fa unes setmanes un desconegut "visità" una casa del carrer Desert i havent-hi trobat la propietària, una dona major que en aquell moment era tota sola, va dir-li que coneixia molt a l'amo i venia a fer-li una visita. La propietària de la casa davant les contradiccions del desconegut, sospità tot d'una de les intencions del visitant, sortint al carrer on sortosament trobà un veïnat que li ajudà a debaratar el pla d'aquell desconegut, que, amb mentides, intentava guanyar la confiança de la propietària de la casa.

Naixements

Lluc Florit Ripoll, fill d'Antoni Florit Nigorra i de Maria-Antònia Ripoll Albertí, va néixer a Palma el passat dia 3 de Desembre. Benvingut Lluc. Tú Lluc quasi a l'igual que tots els infants que neixen, has duit preocupacions i responsabilitats, però una gran alegria i esperança. Gràcies Lluc.

Antonina Morey Munar filla de Joan Morey (professor d'EGB) i de Margalida Munar (funcionària de La Caixa), va néixer el passat dia 5 de febrer.

La nostra efusiva felicitació a Joan i Margalida, que feim extensiva als padrins paterns i materns. Enhorabona a tots.

El Batle Gabriel Mora, damunt "Brisas"

El núm. 356 del magazin "Brisas" corresponent al dia 13 de febrer, publicava la següent nota:

MORA MAS, GABRIEL. (Sant Joan 1940). Polític. Regidor (198391) del Partit Popular i batle (des de 1991) de

l'Ajuntament de Sant Joan. Durant la seva administració, s'inauguraren la piscina i depuradora municipal. També s'instal·là la xarxa d'aigua potable i es revitalitzaren algunes festes locals.

Viatges a Hondures

El Pare Amador Bauzà (de Gosalba) va sortir cap a Hondures el passat dia 13 de Febrer. El Pare Amador tornà a aquest país sudamericà després d'una absència de 17 anys. El Pare Amador ha residit un total de 24 anys a aquest país. La seva primera estància va ésser de 10 anys, tornant a Mallorca i resi-

dint 5 anys aquí. La segona estància a Hondures va ésser de 14 anys, retornant a Espanya per motius de salut.

Aquesta tercera estància serà molt més breu, ja que té projectat tornar en el mes d'abril. El motiu del seu viatge a Hondures és per predicar la Quaresma a aquell país.

Viatge a Itàlia

Isabel Gayà Mas que està estudiant el 3r Curs de BUP a l'Institut Mossèn Alcover de Manacor, ha realitzat un viatge d'estudis per Itàlia.

Isabel és l'única santjoanera que ha participat en aquest viatge.

Accident de treball

El passat dia 10 de febrer (Dijous Llarder), Joan Bauzà Jaume (Paloni), va sofrir una greu caiguda des de damunt un ametler, sofrint una greu lesió a un genoll, que l'obligarà a estar aturat durant unes setmanes.

Desitjam a Joan Paloni es recuperi prest d'aquest accident

Necrològiques

Margalida Bauzà Gayà (Toniona), va morir el passat dia 19 de Gener a l'edat de 90 anys.

A la pàgina de "Poemes i gloses", la nostra col.laboradora Catalina Jaume, dona una petita semblança de la finada. Descansi en pau madò Margalida

Antònia Mayol Gayà (de Son Pardut), va morir el passat dia 26 de gener a l'edat de 85 anys.

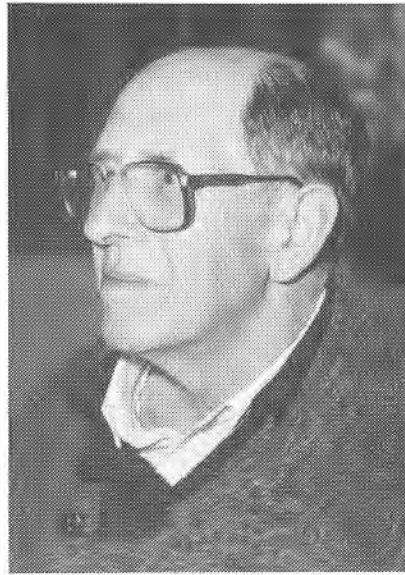
Rebi el nostre condol els seus fills Arnau, Antònia i Maria: fills polítics, néts i més família.

Margalida Picornell Garau (Ferrera), va morir el passat dia 5 de Febrer a l'edat de 87 anys.

Rebin el nostre condol els seus fills Joan, Antònia i Catalina, els seus fills polítics, néts i més família.

Miquel Miralles Bauzá, morí el passat dia 11 de Febrer a l'edat de 60 anys.

Rebin el nostre condol el seu germà Bernadí, la seva germana política Apolònia, els seus nebots i més família.

Antoni Font Gayà, l'amo de Can Tronca, morí el passat dia 20 de Gener, a l'edat de 63 anys.

El funeral d'Antoni Font que se celebrà el vespre de dia 21 de gener, és possiblement, dins la petita història local, el funeral que més gent mai havia reunit.

I és que el nom de Can Tronca és conegut per tot arreu de Mallorca. Perquè gent de tota Mallorca, en determinats dies gojosos de la vida (unes noces, una primera comunió, un dinar de companyonia, etc.), han acudit a Ca'n Tronca per celebrar una festa. El bon servei i les atencions, han fet d'aquell visitant un

amic per a tota la vida. Per això, el passat dia 21 de gener, gent vinguda de tota Mallorca (fins i tot amics vinguts expressament de Saragossa) se sumaren al dolor d'aquesta família en un dia de tristor, i expressaren el seu condol a l'esposa i la filla, a na Maria i n'Antònia.

El tracte personal de na Maria, la madona de Ca'n Tronca i la gran relació amistosa i laboral de n'Antònia, la filla, la llarga i penosa malaltia del difunt i el seu bon caràcter i, com expressava el nostre col.laborador Joan Jaume a cròniques publicades en els diaris **El Dia del Mundo i Ultima Hora**: "Antoni Font Gayà, regentava el popular i antic cafè de "Can Tronca", que fundaren els seus avantpassats, pel que era un personatge molt conegut i estimat dins Sant Joan. Afeccionat i ex-jugador de futbol, Antoni Font va acollir en el seu establiment al C.D. San Juan, creat l'any 1966. L'any 1971, juntament amb la seva esposa va inaugurar el restaurant que duu el mateix nom".

"Tot això -proseguia el nostre col.laborador- va donar oportunitat de conèixer molta gent, circumstància que, juntada al seu caràcter bondadós i amable, significà que les seves exèquies i funeral tingueren una participació tan nombrosa".

Recordant a un amic

Dies després de la mort i funeral d'Antoni Font de Can Tronca, un grup d'amics santjoaners, sorprengueren a na Maria i a n'Antònia, vídua i filla del finat, entregant-los una artística placa de fusta, amb un pergamí on, amb un vers original de Gabriel Company (el forner Boveta), expressaven aquests amics llur sentiment per la pèrdua de l'amic. Sota dels versos hi havia la signatura dels 11 companys que molts d'horabaixes i durant molt de

temps, feren companyia a n'Antoni Tronca, reunits dins el cafè al voltant d'una taula i jugant a "ramiro" per passar el temps i fer més lleugera la invalidesa que patia (sofria) Antoni.

Els versos diuen així:

La mort t'ha fet el primer bon amic de joventut
tots hem fet el que hem pogut perquè t'ho passassis bé.
Veníem en el cafè i del joc fèiem virtut
emperò Déu ha volgut el que ha trobat que convé.

Que ens vegem al cel tot plegats.
Amén.

Els amics que compartiren els horribles amb l'amo de Can Tronca, "fent del joc virtut", han estat: Martí Jaume (Putxo), Amador Bauzà Matas (Amador), Esteva Mayol Juan (Garreta), Joan Matas Matas (Datiler), Miquel Gomis Bauzà (Parric), Arnau Gayà Matas (Peremates), Antoni Pastor Oliver (de Solanda), Bartomeu Galmés Mas (Putxer), Josep Mas Font (Pagès) i Gabriel Company Gayà (Forner Boveta), autor del vers.

La Parròquia organitza el Certamen poètic "Verge de Consolació"

La parròquia de Sant Joan ha convocat pel pròxim dia 13 de Març el XXII Certamen Poètic Verge de Consolació, que el passat any 1993, no es va celebrar per falta d'organitzador.

Com en anys anteriors aquest Certamen serà patrocinat per l'Ajuntament i constitueixi uns dels actes més importants dins el programa de la Festa del "Pa i Peix" o Quart Diumenge.

Essent una festa dedicada a Nostre Senyora de Consolació, les obres que es presentin a aquest Certamen,

han de fer referència a la Verge, el seu Santuari o a la Festa del Pa i Peix. Les obres s'han de remetre abans de dia 1 de març a la Casa-Rectoria, com podran veure els poetes interessats, en les Bases que publicam en aquestes mateixes pàgines.

Quant als premis, hi ha un premi de 20.000 pessetes i placa d'honor i un altre de 5.000 pessetes i placa d'honor per al millor poema d'autor local

Joan Jaume

Cada quarterada una caseta

Aquest és el comentari que vàrem escoltar a un grup de santjoaners, després de llegir en els mitjans de comunicació la notícia de que el Consell Insular de Mallorca ha posat en marxa una normativa que per edificar una caseta o casa a fora vila, seran necessaris un mínim de 7.000 metres quadrats de terreny, o sigui una quarterada aproximadament.

El **Diario de Mallorca** de dia 12 de Febrer, publicava una informació que, segons el batle Gabriel Mora, Sant Joan té previst reduir dins les noves normes urbanístiques de 15.000 a 7.000 metres quadrats necessaris per edificar a fora vila i si s'estableix qualche possessió, d'avui endavant no podran fer-se parcel·les de manco de 15.000 metres quadrats o sigui unes dues quarterades.

Tots sabem que a falta d'una indústria local, foren bastantes les famílies santjoaneres que durant la dècada dels 60 anaren a viure a Palma i altres bandes. Encara que el cens d'habitants del municipi ha anat minvant any darrera

any, són bastants els santjoaners que han retornat al poble, aquí han edificat o habilitat una primera o segona residència. Si a aquest fenomen hi afegim l'altre fet de que diverses famílies (procedents de Palma, estrangers, etc.) han fitxat la seva residència aquí (alguns han matriculat els seus fills al Col·legi Públic Son Juny), veim que a Sant Joan, poc a poc, algunes coses van canviant.

D.D. no vol entrar en la polèmica de si això és positiu o negatiu per a Sant Joan. Sols apuntam el fet. Personalment hem conegut a alguns d'aquests nous veïns de Sant Joan i visitants de cap de setmana, que per la seva cultura, educació i comportament, no dubtam en dir que la seva presència entre nosaltres és, a més d'agradable, humanament enriquidora. A tots aquests nous "santjoaners", que siguin "positius" des del punt de vista humà, pel seu intent d'integrar-se i pel seu respecte a les nostres coses, inclòs l'entorn natural, a tots els deim: Benvinguts a Sant Joan!

Carnaval 94

Gran participació han tingut els actes celebrats en motiu del Carnaval d'aquest any 1994.

El dia 10 de febrer "Dijous Llar-der", es celebrà la ja tradicional "Rueta", organitzada pel Col·legi Públic Son Juny, que recorregué alguns dels carrers del poble i en participaren els alumnes i professors.

Dies abans havien estat repartits pels locals públics els cartells que anunciaven la "Rueta", uns cartells molt originals i que havien estat confeccionats pels mateixos alumnes, on es podia veure la fantasia dels joves "artistes".

Cati Font

semblança (encara que remota), del que són els carrers de Pamplona per les Festes de San Fermín. No faltà el "chupinazo" ni el parlament des del balcó de l'Ajuntament. El parlament, molt breu, fet per Climent Picornell (el pintor) feu referència a la "festa de ses banyes". Més tard els "santfermineros" es reuniren en un dinar de companyonia i a la tarda prosseguí la festa que s'havia començat al migdia.

Tres bous negres i grossos de la ramaderia Cati Font (Sèbia) foren amollats en un dels carrers de la part de migjorn i precedits de la banda de música i envoltats dels "santfermineros" començaren a fer corregudes i investides a tothom que trobaven per davant, fent tots una bulla i festa parecuda a la que fan els nins quan surt el dimoni de la festa, amb la particularitat que en aquest "San Fermín" santjoaner eren

El dissabte dia 12 de Febrer es feren els actes que, possiblement, convocaren més participants i espectadors. Al migdia una petita banda de música acompanyada dels al.lots i al.lotes, tots vestits de blanc, amb la gorra i el tradicional mocador vermell al coll, convertiren els carrers de Sant Joan amb una

NOTÍCIES LOCALS

molts i no tan al.lots els qui participaren, no faltant les rebolcades per terra, serpentes de la gent que fugia de davant els braus. I és que eren uns bous grossos, amb un banyam imponent.

Després de recórrer els principals carrers del poble, l'apoteosi de la festa bou baix del campanar, en la placeta, convertida en rotlle taurí i envoltada de públic, es pogué contemplar la valentia dels tres "toreros" i la bravura i feresa dels tres braus. No faltaren cap de les "suertes" pròpies de la lluita taurina. Els tres "toreros" Antoni Bonet (Síndic), Josep Rotger (Boiret) i Joan Roig, així com els valents braus, foren llargament aplaudits per un públic que va disfrutar i riure de bona gana amb un espectacle nou dins Sant Joan.

Els "santfermineros", participaren a la festa d'una manera activa, calculam va esser d'uns 60 o 70, possiblement més nombrosos. Les tres parelles de joves que actuaren de bou feren una feina ben feta i suposam que bastant feixuga. Perquè aquesta festa sortís tan brillant, els organitzadors contaren des del primer moment amb la valiosíssima col.laboració de Cati Font Barceló (Sèbia), que va esser la qui va tallar i cosir els vestits dels toreros i va fer la "pell" o vestit dels tres bous. Cati Sèbia ha heretat el gust i l'enginy de la seva padrina, aquella gran cosidora i abnegada mare que fou la Mestressa Sineuera.

El darrer acte del Carnaval 1994, fou l'Enterro de la Sardina que se ce-

lebrà el "Darrer Dia" o sigui el dimarts dia 15 de febrer. L'Enterro tingué la partida de la Plaça de la Constitució, recorrent alguns carrers del poble. La comitiva anava precedida per un cotxe dels anys 20, escoltat per dos cavallers endolats muntats a cavall, seguit de diverses comparses desfressades i un nombrós grup de gent endolada, amb intermitents plors i mostres de dolor. La desfilada acabà altra vegada a la Plaça de la Constitució on es feu la lectura del "Testament", acabant la festa i el Carnaval 1994, amb una torrada de sardines on la participació també fou nombrosa. Molts d'anys i fins l'any que ve!

Quin desgavell

Un poble com un aglà
Déu meu i tot eufòria
i sense anar molt enllà
molts vivim de vanaglòria
d'hipocresia és ben clar
fent "tantos" de gran victòria.

Vivim molt dividits
dient sa "tele" ho atura
i és rovell des partits
ben porgat que és "beneitura"
sols fa estar molt malsofrits
dant-mos moments d'amargura.

Ben pensat si ho meditam
tothom vol parèixer bo
és que és molt guapo miram
i els seus "dedinsos" fan por
vos dic, si passam es ram
ens pegarà mal de cor.

A dins sa mateixa casa
dos del Barça, un del Madrid
tots quan són, volen fer vasa
i tant té es cuinat, com es frit
volent manejar s'espasa
i sempre hi ha qualque ferit.

I parlant d'una altra cosa
que és molt més mal que es futbol,
"ronya", que allà on se posa
a qualcun serveix de dol,
en gran picor que fa nosa
tothom ja en té i ningú en vol.

"Política roveuada"
com més guapo més en té
els cervells plens de boirada
sense sebre com ho han de fer
fent una "propagandada"
i tots sols sortir borrar.

Quina pena que fa això
amb lo tranquils que estaríem
vivint com un temps, de bo
amb més bons ulls miraríem
damunt sa mà nostre cor
tranquils, que no el mos prendien.

Bàrbara Matas Sastre.

Bateig

Dedicat als esposos Jaume i Ma-
ria Antònia de Son Perdut, en motiu
del bateig del seu fill primogènit, al
que se li ha imposat el nom de **Jau-
me**

Rebeu tots s'enhonorabona
pares i padrins d'honor
per haver fet hereu del cel
en es novell infantó,
que Déu del cel ha enviat
com a fruits del vostre amor,
que pugui créixer i surar
sempre en la vostra unió
i que Sant Jaume el protegeuqui,
ell que n'és el seu Patró.

Catalina Jaume de Calicant

Dedicat a Aina Moratinos Moragues

Sa nostra estimada néta
a vint-i-nou de gener
els quatre anys va celebrar
contenta i satisfeta,
gràcies Sant Angel Custodi,
no la deixeu de la mà,
que en companyia de tots
molts en pugui celebrar.

Catalina Jaume de Calicant

Dedicat a Bàrbara Matas Sastre

En agraïment per la dedicatòria
que me va fer en motiu de la mort de
l'estimada mare, que en pau descan-
si.

Te passes d'intel·ligent

en sebre valorar bé
lo que és s'amor d'una mare,
els teus versos he llegit
una i altra vegada
i qui té sentit ha de dir
que no n'hi ha cap d'errada,
s'amor més sà i vertader
que s'ha conegut fins ara,
el medre sense egoisme
procurant sempre evitar
que els fills que en el món posà
no caiguin dins s'abisme.

Catalina Jaume de Calicant

I tú, de què fas la Quaresma?

La Quaresma o "Corema",
aquest temps comprès entre el
Carnaval i Pàsqua, durant el qual
l'Eglésia té ordenats dies dejunis
i abstinències, que eren observats
per la gran majoria dels mallo-
quins fins ben entrat el segle XX,
és encara avui, per part d'algunes
persones, el temps de privar-se
voluntàriament d'algunes coses
(deixar de fumar, de prendre
cafè, de menjar llepolies, etc).
que són un repte personal i posen
a prova la nostra voluntat de dir
"no" a allò que íntimament sa-
bem que no ens convé.

Per a aquells lectors o lectores
que tenen el projecte -tantes ve-
gades ajornat- de perdre uns ki-
los, aconsellem la lectura de l'ar-
ticle PES-SALUT que repro-
duïm a les pàgines de col.labora-
cions, o també seguir, al peu de
la lletra, el consell o règim del
popular cuiner Karlos Arguiñano,
que és ben senzill: "**Menjar la
meitat**"

En memòria de la madona de Son Perdut

Morí als vuitanta-cinc anys dia vint-i-sis de gener 1994

A dins la meva memòria sempre la tendré present fent un cas desmesurat de tota la seva gent.

Amiga de tots es veïnats i festosa amb tota la gent, que l'hagi ben acollida nostre Déu Omnipotent.

Era una antiga amistat de tota sa nostra vida que mos solfem unir amb pena i alegria.

Un efectuos record guardaré durant sa vida que el qui neix ha de morir sabem que n'és llei de vida però no podem negar que és trista sa despedida, que en el cel s'hagi abraçada amb sa seva companyia i s'hagi encontrada també amb tots es qui ella ha estimat sense deixar dos veïnats que ja varen morir, n' Andreu Morey Pocoví i mu mareta estimada que solament hi ha hagut de distància una mesada, que poguem pregar per ells una llarga temporada i que hagin trobat bon repòs a la Pàtria benhaurada.

Catalina Jaume i Ginard.

Temes d'actualitat

Les gloses del forner

Jo me trob aborronat i estic que no puc dir pruna perquè me n'han contada una que me té al.lucinat,

sa dona es "pene" ha tallat a s'homo, i ara dejuna, i com no és tallat de lluna ara es "pene" s'ha corcat.

* * *

Es Liceu se va cremar i totd'una el restauraran i es cine de Sant Joan de moment ha d'esperar; defensant es català un de nou mos ne faran i un poc mos depossaran si apoiem es castellà.

**Gabriel Company
(Forner Boveta)**

Recordant a n'Antoni Font (l'amo de Can Tronca)

Perseguit per la disort va esser nostre bon amic després de molt haver patit a ser sorprès per la mort ara que ja demostrava viure amb un poc de conhort, que tot aquest sofriment que en aqueix món va passar li servesqui per goixar en el cel eternament. Dins un cas desconegut li daren la despedida venint gent de totes parts per rendir-li cortesia tantes corones i rams no s'havia vist en sa vida per a ell i sa neboda va esser cosa distingida, en el cel s'hagin trobats en Toni i Na Magdalena i que déu les hagi donat la Glòria, a mesura plena.

Una vegada en sa vida en Toni va esser sortat quan es casà amb Na Maria va tenir en el seu costat una dona intel.ligent educada i agraïda que amb la seva simpatia

atreu a tota la gent.

Es temps que el varen tenir tant sa dona com sa filla lluitaren per donar-li es possible d'alegria i molt també es preocupà per ell, una bona tia.

Recobrin força i consol tota sa família unida i les protegesqui sa sort tot el resta de sa vida.

Catalina Jaume de Calicant.

*Del llibre de Bernat Cifre
"Per camins i torrenteres"*

El Crit de Lluís Jaume

*Franciscà santjoaner, company de Juníper Serra.
Ell fou el màrtir primer d'aquella càlida terra.*

¿Vos plauen les sagetes, de tan coent pessic, que sota l'hàbit verjo, pessics o mossegades, el vostre esforçat cuiro -qui sap quantes vegades!- de traou o esqueix sanguini vos han deixat tan ric?

¿Vos plau, Fra Lluís Jaume, vos plau, Lluís amic, també forta investida de cops o de pedrades, que deixaren en ruïnes, que deixen esclafades les carns i l'ossamenta, tot fet un embolic?

Sebastià i Esteve seràs, amb els martiris que ajuntes, ardit màrtir! I entre dolor i deliris els teus botxins exhortes: "Fills meus, estimau Déu!"

Mes, de la Descoberta, quan feim Quint Centenari, volem que el crit es torni excels reliquiari. I Amèrica per sempre recordi aquell crit teu...!

Febrer, 1992

Pes - Salut

Luis Alberto DETTONI LUZZI

El pes de cada persona ha d'estar relacionat amb la seva talla. Quan el pes real excedeix el pes teòric és degut a un augment del volum de greixos de forma uniforme o localitzada. Quan es produeix aquesta desviació, parlem d'obesitat. Depenent de l'excés, l'obesitat es pot catalogar com a moderada, greu o mòrbida; això produeix un escurçament de la vida; de tres anys en la moderada, de cinc anys en la greu i de nou anys en la mòrbida. És per això que, des del punt de vista mèdic, l'obesitat té una importància cabdal en l'estat de la salut, o sigui, que el control de l'obesitat no s'ha de fer per una qüestió d'estètica sinó per salut.

Per què engreixam?

Una de les causes d'obesitat són les transtorns o alteracions **endocrines** (desordres hormonals), o **metabòlics** (desordres químics i enzimàtics que actuen en la funció nutritiva). La causa d'obesitat més freqüent, però, és **l'exògena** que és deguda a un augment del consum d'aliments d'acord amb les necessitats de l'organisme.

Tenint en compte que l'alimentació ha de ser utilitzada per donar energies a l'organisme per realitzar la seva activitat, no com un plaer. Cada vegada que ens alimentem estam ingessant energia expressada en calories, per més tard ser consumida per la nostra activitat. Si ingessam més calories que les que gastem, les anam acumulant en forma de greixos; per això, cada individu, d'acord amb la seva feina, necessita diferents ingressos. Quan menjem per plaer, pot ser per altres mecanismes de la ment, com l'ansietat, l'avorriment, la rebeldia (en gent jove), la insatisfacció, etc...

Per què hem de controlar l'obesitat?

Per poder contestar aquesta pregunta hem de saber com actua negativament en el nostre organisme.

Sobre l'aparell locomotor, la nostra estructura òssia està preparada per so-

portar un pes determinat. Quan excedeix aquest pes, es desgasta abans i perjudica genolls, malucs o columna; és com si l'estructura d'un edifici es sobrecarregàs. Evidentment, es deterioraria abans.

Sobre l'aparell cardíocirculatori, l'augment del volum corporal exigeix una major feina per part del cor. Això pot conduir a un esgotament provocat per l'esforç del múscul cardíac, l'acumulació de greixos no és només subcutània, sinó també a les artèries que es deterioren. Com que l'arbre arterial es distribueix per tot l'organisme, pot provocar alteracions en el cervell, els ronyons, el fetge, etc.

En l'aspecte social, també l'obesitat influeix negativament, en les nostres relacions d'amistat, en el nostre cercle social, a l'hora de cercar feina... Es vulgui o no, en la societat actual competitiva, la nostra imatge és la nostra carta de presentació.

Com podem perdre pes?

Després de conèixer les diferents causes d'obesitat, després de conèixer les diferents formes d'obesitat, després de conèixer la importància de l'obesitat, comprem que no pot existir una fórmula, dieta, ni medicació que es pugui generalitzar. El control de l'obesitat s'ha de fer de forma individual a cada pacient ja que depèn el tipus d'obesitat que es tracti, quin grau d'obesitat tenguim, quin tipus de feina faci, quin tipus d'aliments ingereix, quins menjars regionals consumeix, quina és la seva activitat social, etc.

Com a primera premissa, no s'ha de fer cap mètode d'aprimament que es faci de forma generalitzada, que indiqui a tots les mateixes coses, que les explicacions vinguin impreses per a tots de la mateixa manera. Si és així, no és seriós, es vengui on es vengui.

Segona premissa, no s'ha de fer cap mètode d'aprimament que no estigui controlat per metges. Controlat vol dir que després d'indicar el tractament, el metge ha de controlar periòdicament la velocitat de pèrdua de pes, control

càrdio-pulmonar, control analític, etc.

Tercera premissa, un cop conscient de la importància de perdre pes i consultat el metge de confiança, segons totes les indicacions i de manera conseqüent i correcta, no hem de creure que una vegada que hagem aconseguit l'objectiu de perdre pes es poden tornar acometre els excessos i errors anteriors. S'ha de fer un manteniment de forma permanent. Hem d'aprendre a menjar d'una altra manera. Hem de canviar quantitat per qualitat.

Obesitat i estètica.

Existeix un petit percentatge d'augment de cúmul de greixos de forma localitzada, en cuixes, maluc, abdomen. Això és una fixació anormal de greixos; en aquests casos específics es pot utilitzar el benefici de la cirurgia estètica que amb els avanços actuals es pot dur a terme sense anestèsia general i sense internament. En aquests casos també s'ha d'anar en compte de no caure en la temptació d'utilitzar les cremes miraculoses i costoses que reduïrien més les seves butxaques que no uns centímetres.

“Ressò”, Gener-94

Any Internacional de la Família

La Família: un repte de futur

P. Antoni Oliver C.R.

La família és sagrada. Aquesta ona de fredor (de valors humans, morals...) que ha invadit el món, aquesta darrera època, ens ha congelat moltes estructures, i entre elles la família. La família avui és ben sovint una realitat deshabitada, buida.

Però la família és el lloc natural, insubstituïble, per al naixement i el creixement de la persona. Sense ella o fora d'ella, l'home és un ser desarrelat, desterrat; no troba terra ni llacor on aficar la rel i poder xorar.

Si volem un home nou per al nou mil·lenni, haurem de tornar a la llar calenta i acollidora de la família, d'on no hauríem d'haver fugit mai.

Hi ha famílies irresponsables, famílies aclaparades pels problemes econòmics, famílies de treballadors que passen el dia fora de casa per poder treure endavant la fillada, famílies manipulades per una informació plena d'interessos i tèrboles intencionalitats, famílies desenteses de qualsevol responsabilitat

educativa...

I, malgrat tot això, un home no pot néixer ni créixer condret, sinó dins el niu calent de l'amor, que és la família. Si volem recuperar l'home, haurem de recuperar primer la família; la família que sap quina és la seva tasca i la seva responsabilitat; tasca que només ella pot dur a terme: Establir una atmosfera de serenitat i de pau; endevinar el moment precís i exacte en què l'infant ha de menester una besada o un avís seriós; esperar la saó del solc, per a sembrar-hi la llavor que pot ser la collida d'una vida; confegir l'expressió que pot ensenyar a donar sentit a les coses. També hem de reconèixer que cada vegada hi ha més famílies conscients d'aquestes tasques.

La família ha de fer una opció decidida en favor de la vida, de l'home i del món. Només quan un té la certesa que el món i els altres estan plens de sentit, sap prendre davant la vida una actitud positiva i de festa, i està capacitat per a educar cap a la responsabilitat i la felicitat.

La família ha de ser l'escola on s'ensenyin els valors que fan lliure l'home: L'amor, part damunt de tot, la creativitat, l'alegria, l'agraïment, el diàleg, la responsabilitat, la llibertat. Només en aquests valors es pot fonamentar el demà millor que esperam.

El món nou no vindrà per miracle; serà el fruit d'un esforç que a tots ens és demanat. Ens hi jugam l'home i el seu futur.

Però la família és sagrada, perquè Déu hi habita. L'única manera vàlida d'educar l'home és fer-li entendre que construir-se a sí mateix és una meta que el sobrepassa: la persona humana sols és plena, quan és invadida per l'infinit: Aquell a qui anomenam Déu i Pare. I Déu comença a somriure dins l'escalfor de la llar en el primer somriure de la mare.

Hi ha una sortida cap al futur, i comença dins la família. La família és sagrada.

(Setm. "Felanitx", 7-1-94)

“Per camins i torrenteres”

nou llibre de poesies de Bernat Cifre

L'amic Bernat Cifre, de Can Garrut de Pollença, és professor de Llatí a l'Institut "Ramon Llull" de Ciutat. Dirigeix corals, dona conferències, pronúncia pregons festius i col·labora (ara no tant) a la premsa ciutadana i forana. A les portes dels deixanta anys hi du 4 llibres de prosa poètica -majorment interpretació lírica del paisatge mallorquí- i 2 llibres de versos. D'aquests, el darrer que acaba de presentar, "Per Camins i Torrenteres", és un recull de quaranta-cinc poemes de temes i metres varis. Destaca el titulat "Pollença", un himne o oda que, en vuitanta ento-

nats alexandrins, desgrana una lletania geogràfico-toponímica del Terme, amb profusió d'imatges. Dels dotze sonets triaríem els dos dedicats a la mort de la seva mare, a qui va dedicat el llibre, car ella havia estat sempre lectora i jutgessa silenciosa del fill.

Tant pel que diuen el prologuista, Antoni Amorós Borràs, ex-professor de Lletres, i després el propi autor, en forma d'"Advertiments", com pel que es dedueix de la simple lectura d'aquestes pàgines, veim que es tracta de versos transparents i sonors, amb gran treball de rima i ritme, com si vol-

gués perllongar -a partir d'enfocaments personals- els dictats o principis de la prestigiosa Escola Mallorquina que, partint de Costa i Alcover, la podem fer arribar a Gayà, al P. Colom i a Dolç (en la seva primera època).

Hem parlat amb l'autor, i el trobam il·lusionat, ple de fe en la Poesia i en el seu poder formatiu. Per la nostra part creim sincerament en la sensibilitat i lirisme de Bernat Cifre, i donam per vàlida l'aportació poètica del pollencí. Enhorabona!

Carles Costa.

Resum de la reunió del mes de desembre 1993

L'ecologia i l'església

Es pot criticar l'Església -i a vegades amb motiu- de desentendre's dels problemes concrets dels homes amb el pretext de preocupar-se sobretot per l'altra vida. Però també se la pot criticar des de l'òptica contrària, és a dir per la seva col·laboració o connivència interessada i tèrbola amb poders polítics i econòmics d'aquest món, desvirtuant així l'autenticitat del seu missatge espiritual.

I ara que està de moda l'ecologia qualcú podrà acusar de tàctica oportunista la d'un grup de capellans de Part Forana que posen a l'ordre del dia d'una de les seves reunions habituals el tema ecològic.

Érem pocs els participants en aquesta darrera reunió del mes de desembre, però pel fet de provenir, tant per la naixença com per les experiències pastorals, dels quatre punts cardinals de l'illa poguérem començar fent un recompte -bastant exhaustiu, com ens ho va fer notar N'Aina Llauger del GOB que vingué a ajudar-nos en la nostra reflexió- dels problemes actuals que vivim a les nostres parròquies, com són per exemple: els incendis forestals de Sa Comuna de Bunyola, de Bendinat i de Son Vida; els residus i el seu reciclatge, els abocadors i les depuradores, el cremador de Son Reus i el de Son Nuviat, les incineradores; els ports esportius com el de Cala Galiota; la carretera Deià-Sóller, i l'acabament del túnel; els projectes de nous camps de golf a Santanyí; l'aigua de Sa Marineta; el seguiment o abandó de zones protegides com Es Trenc o Mondragó; la central elèctrica de s'Estelella, el cable submarí entre Balears i el Continent, i les energies alternatives oblidades; la caça de tords, el respecte per les vedes i les espècies animals protegides; etc...

Després d'enumerar els problemes reals existents, n'analitzàrem amb quatre pinzellades les causes, tot valorant d'entrada una creixent, encara que insuficient, sensibilitat ecològica de la nostra gent. Entre les causes ens va semblar que una de les més determinades és l'econòmica, el desig d'enriquiment fàcil i ràpid en detriment d'altres valors. Una altra causa és la manca d'estudis seriosos i de

projecte globals que fa que la gent del carrer no pugui tenir al seu abast punts de referència fiables sobre les necessitats reals, ni sobre la viabilitat i conveniència de cada projecte concret, ni de les possibles alternatives.

A l'hora de parlar sobre on situar l'ecologia dins l'escala de valors, ens varen oferir algunes reflexions interessants: que l'home és amo i senyor de la natura, però que destruint-la es destrueix al cap i a la fi a ell mateix; que l'home en lloc de voler modificar l'entorn segons les seves necessitats, hauria d'aprendre a cobrir les seves necessitats adaptant-se ell als condicionaments del seu entorn; que, si els ecologistes semblen a vegades exageradament radicals i utòpics, hem de reconèixer que gràcies a ells s'ha frenat una política de destrucció del nostre medi ambient i del nostre paisatge; que es tracta, no de fruir nosaltres al màxim de totes les possibilitats que ens ofereix la terra, sinó de preparar una terra amb recursos suficients per als qui ens vindran darrere; que hem de reconèixer que formam part d'una minoria de privilegiats del primer món que vivim a costa de l'empobriment progressiu del tercer món i hem de prendre consciència d'anar creant unes noves relacions de solidaritat mundials entre el Nord i el Sud i començar ja ara a actuar en conseqüència.

A la pregunta sobre com podem contribuir, com a Església, a sensibilitzar la nostra gent respoguèrem que la Carta Pastoral dels bisbes de les Balears va ser una bona presa de consciència i és un bon punt de referència; que hem d'aprofitar totes les ocasions, per petites que siguin, per fer gests en favor del respecte per la natura, ensenyant els al.lots i la gent gran a no tirar deixalles pel camp ni pels carrers, animant els cristians i els grups parroquials a prendre part en les campanyes de conservació de la natura; etc... Vàrem coincidir a afirmar que els moviments educatius de l'Escoltisme i l'Esplai, lligats per la tradició a l'Església, tenen una llarga trajectòria de sensibilitat ecològica. En definitiva corroboràrem la convicció que protegir la natura i fer la terra més habitable i harmònica és

Mirador

La droga de la televisió

La influència de la televisió en la conducta dels nins fou objecte d'un estudi realitzat per la Societat Europea de Biosociologia. Sociòlegs i psicòlegs opinen que nins i vells són una població de risc en relació al consum d'imatges televisives. Concretament els nins espanyols -entre els cinc i deu anys- consumeixen un temps setmanal mitjà de contemplació de la televisió de 16 hores (quasi tantes com les hores lectives de qualsevol centre escolar).

Les conseqüències ja vos les podeu imaginar: un empobriment de la relació familiar, un augment de la violència verbal i fins i tot física, a la vegada que es potencia la conducta imitativa i la passivitat.

El temps destinat a les menjades és un dels moments preferits pels nins espanyols per veure la TV i així ho fan un 57 % mentre hi ha un 18 % que té la televisió encès tot el dia.

El fet que molts de nins contemplin escenes televisives de tot tipus, sense cap casta de control per part dels seus pares, sembla que influeix en la seva conducta posterior, sobretot si es tracta de nins immadurs, molts d'ells en edat preescolar i de famílies amb pares de baix nivell educatiu que no solen discutir el contingut dels programes amb els seus fills.

La teledependència és una espècie de droga que arriba a calar molt fort en la vida de les persones. Una vegada més convé apel·lar al seny i mirar de tenir un criteri selectiu davant la quantitat d'oferta televisiva com hi ha en aquests moments; tot un repte per a pares, educadors i catequistes.

Andreu Genovart Orell
(Full dominical de l'Església de Mallorca, 23-1-1994)

també una gran manera de construir el Regne de Déu.

Sebastià Salom i Pere Orpí
(coordinadors del col·lectiu de "Preveres de la Part Forana).

COL.LABORACIÓ

Mirador

Capgirats?

Vaig romandre astorat i no podia sortir de la meua sorpresa. Vaig anar amb un amic a visitar una família. El meu amic em va presentar els diferents membres. Quan em deia els seus noms n'hi hagué dos que em cridaren fortament l'atenció: n'Estel i na Perla.

Mentre els donava la mà vaig pensar que Estel i Perla no són noms de sants, però sonaven bé i m'agradaven. No vaig donar més voltes a l'assumpte i encetàrem conversa mentre prenfem un aperitiu.

Un canet i una cusseta, molt familiars per cert, es passejaven per dins la saleta. Vaig obrir els ulls com a salers quan vaig sentir pronunciar a l'amo els noms dels animals; el ca es deia Noè i la cussa Eva. Vaig dissimular però vos ben assegurat que les coses no me quadraven en absolut, les veia ben capgirades.

Que a una al.lota li diguin Perla de nom, mira, tampoc és tan greu, si no li agraden els noms de sants i a més no és creient, no li don massa importància; però sentir anomenar Noè i Eva el canet i la cusseta em a fer aixecar les orelles i em va desconcertar. Deu ser que als de la meua generació ja ens costa comprendre certes coses d'aquesta societat postmoderna.

De tota manera, no me digueu que aquest assumpte no tengui la seva gràcia. Que cadascú, si vol, en tregui conclusions.

Andreu Genovart Orell
(Full dominical de l'Església de Mallorca, 13-02-94)

XXII CERTAMEN POÈTIC
Verge de Consolació

Festa d'es Quart Diumenge
"d'es Pa i es Peix"

Organitza: Parròquia de Sant Joan
Patrocina: Ajuntament de Sant Joan

BASES

1. Els treballs es presentaran per triplicat, podran tenir una extensió mínima de 14 versos, i ésser escrits en la nostra llengua.

2. Els poemes durant títol i lema, però sense signar, acompanyats d'una plica dins sobre tancat, que contengui el nom i l'adreça de l'autor i el lema a l'exterior del sobre. Els concursants al premi local ho faran constar a continuació del lema.

3. Els poemes hauran de fer alguna menció de la Verge de Consolació, del seu Santuari o de la Festa del Quart Diumenge.

4. El termini d'admissió acabarà el dia 1 de març de 1994. Les obres es podran entregar, o enviar per correu a la Casa Rectoral, C/ Palma -07240- Sant Joan

5. S'estableixen els següents premis:

1er. Dotat amb vint mil ptes. i placa d'honor. Accèssits consistents en una placa, que es concediran segons el criteri del jurat. Cinc mil ptes. i placa d'honor al millor poema d'autor local.

6. Els premis podran ser declarats deserts, però no podran ser dividits.

7. La proclamació dels guardonats i la tramesa dels premis es faran la diada del Quart Diumenge, 13 de març de 1994, en el Santuari de Consolació, durant l'intermedi del concert musical de l'horabaixa.

8. El veredict del jurat, que estarà format per personalitats de les nostres lletres, serà inapel.lable. El lema de les obres guanyadores es donarà a conèixer abans de la festa, pels mitjans de comunicació.

9. Els poemes seleccionats pel Jurat, seran publicats a les revistes locals.

SANT JOAN, GENER 1994

Pensionistes que cobren 57.680 pesetes

El reconeixement i conservació del dret a percebre el "**complement per cònjuge a càrrec**" està condicionat a la concurrència d'aquests dos requisits: que el cònjuge (esposa o marit) convisqui amb el pensionista i que depengui econòmicament d'ell.

Per això s'entén que existeix dependència econòmica quan el cònjuge (l'altre) del pensionista no cobri una pensió pública i les rendes d'ambdós, qualsevol sigui la seva naturalesa, excloses la pensió de la Seguretat Social a completar i la renda provinent de la

vivenda habitual, resulti inferior a 885.282 pessetes.

Per això el Real Decret 2319/1993, de dia 29 de Desembre, pel que revaloritzen les pensions de la Seguretat Social durant 1994, ha disposat en el seu article 6 que els perceptors del "**complement mínim per cònjuge a càrrec**" hauran de presentar una declaració en el que constin les dades del cònjuge (Document Nacional d'Identitat) i qualsevol tipus d'ingressos que cobri.

Aquesta declaració s'ha de presentar **abans de dia 31 de març de 1.994.**

Per facilitar el compliment d'aquesta obligació, s'han de presentar els dos carnets d'identitat (D.N.I.), sempre abans de dia 31 de març, a qualsevol dels centres de l'INSS o a la **Cambra Agrària de Sant Joan** (Carrer Bali-sai, 18).

Si teniu cap dubte o necessiteu més informació, podeu dirigir-vos a l'oficina de l'INSS de més aprop. La Delegació Comarcal de l'INSS de Manacor està en el carrer Nou, núm. 9. També podeu cridar (gratuïtament) al telèfon 900-16 65 65.

Fitxes a l'oure

La Torrentada des Barracà

Era dia 15 de setembre de 1.959, al punt de migdia.

Les pluges que havien caigut durant tota la nit anterior i el mateix dematí, s'havien anat aplegant dins els trasts de l'amo Guillem Passol, formant un safereig darrera al corral de les cases núm 21 i 25 del carrer de la lluna, corrals que estaven tancats per una paret feta de mates de gruix, de més de 10 palms i d'altària. En el número 23, era aquells dies un solar fora edificar, un corral de figueres de moro.

Els veïns del carrer, que no se n'havien adonat de les aigües aplagades dins el terrenys de l'amo Guiem Passol, se preparaven per dinar com cada dia.

De sobta, l'aigua embassada, rompé la grossa paret, invadint els corrals de Cas Parissos, i cercant en capavall, per dins el corral de figueres de moro, que hi havia on avui hi ha la casa núm. 23, i entrant dins el carrer Lluna, la gran barrumbada entrà dins Ca Na Vidala (Casa núm.

10) que estava just davant del corral de figueres de moro.

Antoni Payeras Auba (a) de Maria, va esser a temps d'agafar la seva nina i una altra veïnadeta que estaven jugant dins la casa i posar-les damunt l'escala i una vegada haver posat les nines a "salvo", amb gran esforç va obrir les portes del corral, permetent que l'aigua passàs per dins caseva i anàs a parar al corral de les cases del carrer Ermità.

L'aigua imparable, cercant el capavall, entrà per la part de darrera dins ca l'amo Joan Bonet de Na Farrera, que pensant que tot s'anegaria, agafà la bossa dels doblers i un porcellet, que tenia en el corral, que guardava per engreixar, i prenent sala ja no tragué res més per salvar de la torrentada.

Tot va succeir en pocs minuts.

Era tan grossa la torrentada i amb tanta força davallava l'aigua, que sortia pel trast del número 23, que se'n duia tot quan trobava.

Una arada el rodes, feixuga (tota

de ferro) va eser arrossegada fins davant Ca Ses Gaiàs (casa núm. 6). Una gàbia de conills, amb les quatre cames, que per miracle no tomà, va arribar amb la torrentada més avall que fins passat Ca Na Mariona, devora Can Soler. Un paller, sencer, no massa gros, arribà sense esbucar-se, fins en el cantó de Can Bernat Vidal. D'un galiner que hi havia en el corral de Can Paris, no quedà cap gall ni gallina viva. Tot el carrer de la Lluna, des del número 23 per avall, quedà ple de peces de marès de gruix i de saques d'"abono" de 100 kg. que l'aigua arrossegà amb la seva força imparable.

No hi hagué cap desgràcia de persones, però el retgiró i els perjudicis foren grossos, endemés de fang i brutor per tots els veïns.

Miquel Florit Huguet

Nota: informació facilitada per Josep Antich Jaume (Mandia) i per Gabriel Barceló Antich (Paris)

La Penya Motorista visitarà Astúries i Cantàbria

Seguint la seva trajectòria d'organitzar un viatge anual, la Penya Motorista i Viatges Kronos han preparat pels dies del 4 al 10 d'Abril, una visita a Astúries i Cantàbria. D'aquesta manera amb el viatge a Galícia de l'any passat s'haurà completat el recorregut pel Nord d'Espanya.

Després d'un vol a Madrid el dia 4 (segona Festa de Pasqua) es començarà l'excursió amb autocar fent les següents etapes:

Dia 4 - Madrid - Oviedo - Cangas de Onís

Dia 5 - Recorregut per Astúries: Covadonga - Oviedo - Gijón

Dia 6 - Cangas de Onís - Picos d'Europa - Santander

Dia 7 - Visita als voltants de Santander

Dia 8 - Santander - Sant Sebastià

Dia 9 - Sant Sebastià - Burgos - Aranda del Duero

Dia 10 - Aranda del Duero - Segovia - Madrid i tornada amb avió a la nit.

La bona excursió a Santiago del passat abril ha fet que aquestes visites d'enguany hagin tingut també molta bona acollida i la inscripció és l'acceptable. Si voleu més informació dirigiu-vos a la Penya Motorista.

Joan Jaume i Nigorra

Sobre la Festa de Sant Antoni

Referent a uns "comentaris sobre la Festa de Sant Antoni", publicats en el núm. 32 de "Damunt Damunt" corresponent al passat mes de gener, tal volta sigui bo puntualitzar algunes coses:

Des de fa uns 17 anys la festa l'organitza l'Obreria de Sant Antoni que es va crear amb la participació d'uns representants de les diferents Entitats Culturals i Esportives del poble, com també amb el Claustre de Professor o representants de l'Escola. Les reunions es feien a la Rectoria i a elles hi assistia el Rector Mn. Ferriol que convocava les reunions. Amb

les idees aportades per tots, es feien els programes i les bases dels premis per a les beneïdes i foguerons. Per tant la parròquia hi col·laborava amb la part de la Missa, beneïdes i formalització de les inscripcions. L'Ajuntament els anys que li va parèixer oportú hi col·laborà bastant, però uns altres anys no ho va fer.

Per tant la feina de l'Obreria és ben concreta: organitzar la Festa i procurar amb rifes i amb ajudes d'altres entitats cobrir les despeses de la festa.

Finalment el caràcter de dia festiu el 17 de gener, és competència de l'Ajuntament designar les dates per a les dues festes locals. Aquí ja és costum que les dues festes assenyalades siguin els dies 24 de Juny i el 29 d'Agost. Quan alguns anys aquestes dates han coincidit en diumenge s'ha assenyalat la diada de la Segona Festa de Pasqua, que si bé, la gent la té per festiva, laboralment no ho és.

Obreria de Sant Antoni

Fitxes a lloure

Tauleres a Sant Joan

Antigament, a principis de segle hi va haver dues teuleres a Sant Joan.

Amador Antich Bauza, (a) (mestre Amador Baró) tenia la teulera en el Pou Llarg.

Mestre Amador Baró posà la teulera juntament amb un sineuer.

En aquesta teulera sols es feien teules.

Les teules totes esfeien a mà. En aquells dies la maquinària era escassa o inexistent i els treballs eren manuals, completament artesans.

Antoni Antich i Antich, un dels fills de mestre Amador, va aprendre a fer gerres i cossiols, tingueren per mestre un tal Bernat, home d'idees molt revolucionàries, que freqüentava el Centre Republicà Local.

Els Barons treien la terra per fer les teules, d'un clot que tenien a Ca Na Tronca, una finca que era propietat de la família.

Mestre Amador, que feia de picapedrer i mestre de paret seca, era molt bo per fer aparadats de pous.

L'altra teulera existent a Sant Joan, a principis de quart de segle, era la dels germans Amengual, que aquí a Sant Joan eren coneguts per En Miquel i En Llorenç Teuler.

Aquesta teulera la va posar mestre Antoni Bauzá (a) Beina, (padrí d'Isabel Celià).

La dona (muller) de mestre Antoni Beina havia lletat una nina que de gran (una vegada major) es va casar amb mestre Miquel Amengual, germà de Llorenç Amengual, que era gerrer.

La teulera dels Amenguals, estava prop de la Creu, entrant al poble per la part de Ciutat, a la punta o gaia que formen els carrers de Palma i Sol. Aquesta punta havia estat propietat de l'amo Mateu Vaquero, i el lloc abans de fer-hi la teulera era conegut per "Cup d'en Vaquero".

Mestre Miquel Amengual, i la seva dona de nom Agueda, varen viure en el carrer Desert, a la casa número 9 coneguda per "Sa Cova".

El lloc on estava la teulera dels germans Amengual, més envant va esser comprat per l'amo Bartomeu Bauza Gayà (a) Roig, que per aquest motiu va esser conegut per "En Roig de Sa Teulera".

Els germans Amengual, duien la terra que empraven a la teulera, d'un clot entre Consolació i Son Juny, propietat de la família de Can Caldaré. El clot estava baix d'aquell llissà de roca viva, que es troba a mà dreta del camí que de Consolació va a Son Juny (Camp de futbol). Redol de molta terra, altres teuleres de Sineu, se subministraven de terra del mateix clot.

Miquel Amengual, que era gerrer tingué més tard una teulera a Ciutat, dins el carrer de Manacor, prop de la sala de festes-bingo "Rosales".

Les teules, que en aquells dies costaven una peça de quatre es feien a mà, com ja hem dit.

En aquells temps, a les teuleres, a més de teules, es feien gerres, cossiols, cadafets i tota casta d'atuells de test.

Miquel Florit Huguet

